

PGF
PGF
PGF

3	Förord
4	Partsgemensamt forum 2019
5	Dialog 1: Krympande utrymme för det civila samhället
8	Dialog 2: Agenda 2030
11	Dialog 3: Socialt företagande och social innovation
14	Dialog 4: CIVILSAMHÄLLET
16	Utvärderingar av forumet
17	Arbetsformer för forumet 2019
20	Parterna i forumet
21	Tidigare teman

Förord

Genom Partsgemensamt forum har regeringen och det civila samhället en kontinuerlig dialog om generella frågor som rör det civila samhällets förutsättningar. I forumet utbyter parterna kunskaper, erfarenheter och synpunkter med varandra. Avsikten är att forumet ska bidra till att utveckla politiken för att förbättra villkoren för det civila samhällets organisationer så att de kan ge röst åt människor, vara opinionsbildande och utföra service och tjänster för allmänheten.

Denna skrift handlar om Partsgemensamt forums (PGF) tionde år. Civilsamhällesparten har representerats av 17 organisationer och den offentliga parten har representerats av tjänstemän från Regeringskansliet, där Kulturdepartementet, Utbildningsdepartementet, Justitiedepartementet, Socialdepartementet samt Näringsdepartementet deltagit. Även statssekreterare och politiskt sakkunniga har medverkat under året.

Detta år har PGF behandlat fyra teman som varit högst aktuella för samtiden: Krympande utrymme för civilsamhället, Agenda 2030, Socialt företagande och social innovation och Civilsamhällets nya former.

De erfarenheter och slutsatser som har uppkommit under PGF har tagits vidare inom Regeringskansliet genom den interdepartementala arbetsgruppen för frågor om det civila samhället. Gruppen består av flera departement och enheter som behandlar civilsamhällesfrågor. Civilsamhällets organisationer i forumet ansvarar själva för att förankra och ta med frågorna hem till de egna organisationerna.

Vi hoppas att skriften ska komma till att bli ett stöd för framtida dialoger i Partsgemensamt forum, samt ett sätt att sprida de kunskaper och erfarenheter som lyfts under det gångna året till aktörer utanför forumet. Framförallt är förhoppningen att de idéer och förslag som finns i denna skrift kan bidra till att utveckla villkoren för det civila samhället.

Agneta Rolffhamre, Sveriges Föreningar,

Ordförande i Partsgemensamt forum 2019

Katarina Höög, Kulturdepartementet,

Vice ordförande i Partsgemensamt forum 2019

Partsgemensamt forum 2019

Målet för politiken för det civila samhället är att förbättra villkoren för det civila samhället som en central del av demokratin. Målet slogs fast av riksdagen i samband med propositionen *En politik för det civila samhället* (prop. 2009/10:55). I propositionen framgår att politiken ska genomföras i dialog med det civila samhällets organisationer. Detta sker på olika sätt, bland annat genom Partsgemensamt forum.

Enligt propositionen bör dialogen i Partsgemensamt forum behandla generella frågor om det civila samhällets villkor och utveckling samt dess roll i demokratin. En viktig utgångspunkt är att samrådet mellan regeringen och det civila samhället utformas så att relationen mellan parterna är jämbördig.

TEMAN FÖR DIALOGERNA

Parterna väljer varje år ut de teman som ska diskuteras under året. 2019 års teman var: Krympande utrymme för det civila samhället, Agenda 2030, Socialt företagande och social innovation samt Civilsamhällets nya former.

DELTAGARE/PARTERNA

Regeringen företräds av tjänstemän från Regeringskansliet. Kulturdepartementets Enhet för demokrati och det civila samhället samordnar Regeringskansliets medverkan.

2019 deltog 17 organisationer i forumet. Organisationerna nominerar sig själva och nominerings- och urvalsprocessen sker årligen.

MÖTET

Varje möte förbereds av en planeringsgrupp som består av deltagare i forumet. Detta görs i dialog med presidiet som svarar för mötets helhet samt att processen ska leda till syftet med PGF.

Planeringsgruppen ansvarar för att ta fram ett förberedelsematerial utifrån temat samt planerar metod och genomförande för mötet. Därav skiljer sig uppsamlingsmetoder och upplägg beroende på vilken metod som planeringsgruppen ansett varit mest passande, vilket läsaren av denna skrift kommer att förstå utifrån dispositionen av texten.

Dialog 1:

Krympande utrymme

för det civila samhället

Den första dialogen handlade om krympande utrymme för det civila samhället och delades upp i tre områden: Omvärlden och Sverige, civila samhället i ett hårdnande samhällsklimat och det samlade civilsamhället. Det underlag som dialogen utgick från tog avstamp i den internationella problembilden kring krympande utrymme för yttrandefriheten och för det civila samhället i flera delar av världen.

Det nationella perspektivet visar ett allt mer polariserat offentligt samtal och hur vissa typer av frågor väcker stor negativ uppmärksamhet, både inom och utanför organisationen som driver frågan. Vilka organisationer som är utsatta färgas av klimatet i samhället i stort och kan komma att förändras över tid.

Helene Öberg, statssekreterare vid Kulturdepartementet, inledde mötet med att presentera regeringens tankar kring civilsamhällespolitiken. Inbjudna gäster var Anders Pettersson från Civil Rights Defenders som presenterade den egna verksamheten och berättade om civilsamhällets möjligheter att verka internationellt. Han utgick ifrån orden »demonisering«, »tysta kritiker« och »konsolidering av makt«. Även Frank Berglund från RFSL presenterade den hotbild som finns mot RFSL och hur de agerar i dessa frågor.

Under mötet samlades diskussionen runt de tre frågeställningar som planeringsgruppen tagit fram. Nedan framgår dessa frågor och vissa av de synpunkter som framfördes under dialogen.

Fråga 1: Skulle en utveckling liknande den vi ser i t.ex. Polen, Ungern eller Ryssland även kunna inträffa i Sverige? Varför/varför inte? Vad skulle kunna vara tecken på en sådan utveckling?

- Mycket handlar om den mellanmännsliga tilliten och vilka utmaningar vi möter hos de grupper som saknar tillit till samhället. Detta kan leda till en vilja att rösta emot "etablissemangen". Med polariseringen kommer hot

och hat men ett hopp till en populistisk rörelse är svårare om det finns ett starkt civilsamhälle med mycket engagemang som slår vakt kring olika frågor.

- Kunskapen om föreningslivet saknas i många utsatta områden vilket gör att antidemokratiska krafter som är duktiga på att organisera kan få starkt fäste.
- En intressant fråga är betydelsen av att allmänheten anser att civilsamhället ska lösa problem som redan uppstått istället för att arbeta med politisk påverkan och opinionsbildning. Det finns ett tydligt värde i förbyggande arbete och att inte bara fokusera på att lösa det som redan uppstått.
- Det finns inget vaccin mot den här typen av negativ utveckling. Balansen mellan de intressen som finns kring lagstiftningen får inte rygga för den svåra uppgiften att se till yttrandefrihet utan att skapa utsatthet för andra grupper.
- Ett tecken på hur demokratin mår är hur minoriteter har det, och minoriteter är relativt utsatta i Sverige.
- Den digitala utvecklingen har både gjort det lättare för högerextrema rörelser att synas och få fäste, men har också gjort det enklare för individer att engagera sig mot det.

Fråga 2: Hur påverkar risken för negativ uppmärksamhet i form av t.ex. misstänkliggöranden, hot eller hat er organisation när ni väljer vilka frågor ni ska driva och hur ni ska driva dem? Finns en risk för självcensur? Om ni påverkas, är det främst på grund av extern eller intern uppmärksamhet? Vad kan det civila samhället och det offentliga göra för att bidra till att organisationer i det civila samhället vågar och orkar driva frågor utan att anpassa sig eller utöva självcensur?

- Det finns en risk för självcensur, särskilt för organisationer som exponeras mer då de tar en större risk att bli utsatta för hot och hat. Här har paraplyorganisationer ett stort ansvar på alla nivåer att föra samtal kring frågorna samt erbjuda stöd till sina medlemsorganisationer.
- Organisationerna behöver ha beredskap för att hantera hot och trakasserier, både internt men också för att kunna stötta andra organisationer. Det sker också en avvägning inom den egna organisationen kring vilka risker det finns rörande att stötta andra utsatta organisationer.
- Den administrativa bördan kring att söka bidrag kan lätt bli en för stor belastning för små organisationer.

- Det är viktigt att diskutera frågan om hur organisationen ska hantera en medlem som uttrycker rasistiska eller högerextrema åsikter och vad det ställer för krav på föreningen.
- Det offentliga har ett ansvar att vara en garant för att alla röster får finnas och uttryckas. Det är dock viktigt att försvara och se över den lagstiftning som reglerar detta för att förebygga risker.

Fråga 3: Hur bör övriga civilsamhället agera när utrymmet för vissa grupper i det demokratiska civilsamhället minskar? Hur ska det offentliga agera när utrymmet för vissa grupper i det demokratiska civilsamhället minskar p.g.a. det rådande samhällsklimatet?

- Det är viktigt att inte möta tystnad med tystnad. Civilsamhället kan stötta varandra och agera genom paraplyorganisationer och genom att skapa en beredskap, ungefär som en solidaritetspolicy.
 - Samverkan inom civilsamhället samt mellan parterna är nödvändigt för att åstadkomma rätt insatser och informationsutbyte.
 - Folkbildningens minskade stöd ger begränsat stöd till civilsamhället.
 - Satsa på civilsamhället för att främja demokrati. Kommunerna är den offentliga aktören närmast medborgarna, och bör ha en dialog med civilsamhället.
-

Dialog 2:

Agenda 2030

Den andra dialogen handlade om Agenda 2030. I underlaget till dialogen beskrevs de globala målen som integrerade och odelbara och att de balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Dialogen grundade sig i den uttalade ambitionen att alla i samhället bör bidra till uppfyllandet av de globala målen och att det i längden inte är möjligt att uppfylla de enskilda målen om inte alla mål uppfylls. Ambitionen med dialogen var att belysa det arbete som redan görs och hur det relaterar till de globala målen.

Alev Nybladh, politisk sakkunnig på Regeringskansliet, miljö- och energidepartementet, inledde dialogens tema med att berätta om regeringens arbete med Agenda 2030.

Claes Becklin från Hela Sverige ska leva presenterade projektet *Service i samverkan*¹ som handlar om att utveckla service på landsbygden och som är finansierat av Tillväxtverket. Projektet kretsar kring medskapande med tydlig samverkan mellan gräsrotterna och de elva deltagande kommunerna. Becklin menade att kopplingen till de globala målen har stor betydelse.

Frågeställningarna som behandlades under dialogen var:

FÖRSTÅR VI VÅRA ROLLER I ARBETET MED DE GLOBALA MÅLEN?

- Stämmer de roller som beskrivits i civilsamhällets avsiktsförklaring för Agenda 2030² och i regeringens handlingsplan för Agenda 2030³? Saknas några?

1 https://helasverige.se/fileadmin/user_upload/Kansli/Skrifter/Service_i_samverkan-broschyr.pdf
2 Ur civilsamhällets avsiktsförklaring för Agenda 2030: exempelgivare, innovatörer, folkbildare, granskare. Läs hela avsiktsförklaringen på: <https://concord.se/wp-content/uploads/2018/12/avsiktsforklaring-civilsamhallet-for-agenda-2030-2018-concord-sverige.pdf>
3 Ur regeringens handlingsplan för Agenda 2030: möjliggörare, helhetsstyrare, garant för genomförande. Läs hela handlingsplanen på: <https://www.regeringen.se/49e20a/contentassets/60a67ba0ec8a4f27b04cc4098fa6f9fa/handlingsplan-agenda-2030.pdf>

- Har vi kompetens/resurser för att uppfylla rollerna?
- Vad behöver ske för att vi ska klara av våra respektive roller?

VET VI VAD VI KAN GÖRA I DET KOMMANDE ARBETET MED ATT UPPFYLLA DE GLOBALA HÅLLBARHETSMÅLEN?

- Hur kan vi som parter bidra till uppfyllandet av målen i Agenda 2030?
Behöver ny verksamhet startas för att stödja uppfyllandet av Agenda 2030?
- Vilka möjligheter och svårigheter ser vi i det arbete som ligger framför oss?
- Målen hänger samman och är beroende av varandra – vad betyder det för dem som vill arbeta med att uppfylla dem?

Diskussionerna och den efterföljande uppsamlingen delades in i tre områden: Vad kan regeringen göra? Vad kan civilsamhället göra? Vad kan parterna göra tillsammans?

VAD KAN REGERINGEN GÖRA?

- Förstå att det behövs resurser för civilsamhället för att kunna jobba med dessa frågor och göra det möjligt för organisationerna att finansiera verksamheten som ska uppfylla målen.
- Göra en kartläggning av vilken verksamhet som redan görs, som bidrar till att uppfylla målen.
- Instifta ett nationellt Agenda 2030-forum där det blir möjligt att ha samtal om de olika målen.
- Regeringen har ansvar för att agendan genomförs och bör vara föredöme i arbetet.
- Tydliggöra måluppfyllelse: Hur vet vi vad som mäts? Hur mäts det och när har vi uppnått målen?

VAD KAN CIVILSAMHÄLLET GÖRA?

- Göra en kartläggning av den verksamhet som sker, som är kopplad till målen.
- Civilsamhället har den ansvarsutkrävande rollen och bör kräva att regeringen visar vilket arbete som sker för att uppfylla agendan.
- Se över vilka mål den egna kärnverksamheten bidrar till att uppfylla och kommunicera det externt.
- Bli bättre på att bygga broar till akademien.

VAD KAN PARTERNA GÖRA TILLSAMMANS?

- Ansvara för att folkbilda utåt på de olika arenorna som aktörerna rör sig inom. Fler behöver få kunskap om att målen finns för att vi ska kunna uppnå dem.
- Ta ansvar för den egna kompetensutvecklingen i dessa frågor och ta dem på allvar.
- Agenda 2030 kan bland annat användas som utgångspunkt för verksamhetsplaneringar.
- Bli bättre på att samverka och skapa samverkan på nya sätt.
- Se Agenda 2030 som ett gemensamt språk och en gemensam utgångspunkt.
- Använda länsstyrelserna för att ha dialog om hållbar utveckling i regionerna.

ÖVRIGA KOMMENTARER

- Det finns en risk för bakslag eftersom vi som samhälle satt upp väldigt höga mål och det finns risker med att inte alla känner sig inkluderade i arbetet.
 - Målkonflikter kommer att uppstå, det måste vi vara beredda på att hantera.
 - På www.rka.nu kan vi hitta nyckeltal på kommunal nivå för olika indikatorer som används för att mäta Agenda 2030.
 - Det vore intressant att ha en uppföljande dialog om detta ämne inom PGF nästa år.
-

Dialog 3:

Socialt företagande och social innovation

Temat för den tredje dialogen handlade om socialt företagande och social innovation. Civilsamhällets företagande kallas ofta för socialt företagande, medan civilsamhället i stort kan beskrivas på olika vis. I underlaget som sändes inför mötet gavs en beskrivning av civilsamhället och dess roller: röstbärare, demokratiskola, gemenskap, serviceproducent och motvikt till staten och näringslivet. Vid denna dialog där ämnet var sociala företag och social innovation var det särskilt relevant att uppehålla sig två av rollerna, som röstbärare och serviceproducenter.

Carl Rosén, avdelningschef på *avdelningen för näringsliv* på Näringsdepartementet inledde temat med att presentera *Regeringens strategi för sociala företag – Ett hållbart samhälle genom socialt företagande och social innovation*. Strategin som kom 2018 identifierar behovet av rätt förutsättningar, uppmärksamhet och stöd för att utnyttja den fulla potentialen i det sociala företagandet och den sociala innovationen, för att hitta de nödvändiga lösningarna i samhällsbygget. Det vill regeringen ta fasta på genom att stärka utvecklingen av sociala företag och bidra till att offentlig sektor uppmärksammar och använder socialt företagande och sociala företag som aktörer i utvecklingen av ett hållbart samhälle, menade Rosén.

Peter Söderlund från X-CONS talade om hinder och möjligheter utifrån ett socialt företagsperspektiv genom erfarenheter från den egna verksamheten. Söderlund gav exempel på framgångsfaktorer och utmaningar som X-CONS mött under sina verksamma år.

Diskussionen som följde utgick från delar av regeringens strategi och sammanfattades sedan i storgrupp, vilket presenteras nedan.

STÄRKA FÖRETAGS- OCH RÅDGIVNINGSKOMPETENSEN

- Språkbruket ligger ofta nära näringslivet vilket känns främmande för många i civilsamhället. Ett verktyg skulle kunna vara att hitta ett nytt

språk som ligger närmare civilsamhällets kärnvärden utan att kompromissa med affärsmässigheten. Det är regeringen som har ansvaret att detta utvecklas.

FINANSIERING

- För att kunna ta del av finansiering måste civilsamhället bli bättre på att kommunicera ut och visa upp den sociala förändringen som dess verksamheter åstadkommer.
- Det vore intressant att undersöka möjligheten att etablera en typ av social investeringsfond med syfte att stimulera den utveckling som regeringens strategi siktar på att uppnå. Detta har testats i flera kommuner, med olika resultat.
- De regionala mikrofonder som ger kreditgarantier till små sociala företag borde utökas om möjlighet finns.
- Det finns projekt pengar att söka men den stora utmaningen är att hitta en hållbar och långsiktig finansiering för att hitta sin affärsmodell.
- Vi behöver börja använda upphandlingar på olika sätt, exempelvis genom innovationsupphandling och effektupphandling. I Norge är det möjligt att reservera upphandlingar för civilsamhället utan tidsgräns, men i Sverige är tidsgränsen tre år.

TYDLIGGÖRA OCH MÄTA EFFEKTER

- Det finns behov av att vara resultat inriktade och ge högsta möjliga utväxling av varje investerad skattekrona och det efterfrågas metoder för att mäta denna effektivitet. Där har RISE⁴ ett uppdrag att se över om det är möjligt att ta fram ett nationellt system för att mäta sociala effekter.
- Det borde gå att mäta effekter kopplat till Agenda 2030 eftersom det där finns både delmål och indikatorer.

Uppsamlingen av diskussionerna delades sedan in i de tre frågorna: Vad kan regeringen göra, vad kan civilsamhället göra och vad kan parterna göra tillsammans?

4 RISE är ett statligt forskningsinstitut som samverkar med akademi, näringsliv och samhälle i det svenska innovationssystemet.

VAD KAN REGERINGEN GÖRA?

- Våga pröva civilsamhället och satsa på civilsamhällets verksamheter och idéer.

VAD KAN CIVILSAMHÄLLET GÖRA?

- Tydliggöra och visa effekterna av vad som görs i civilsamhället.
- Följeforskning - komma närmare akademi och forskning.
- Vara tydliga med vad den egna organisationen har för syfte och vad den kan bidra med.

VAD KAN PARTERNA GÖRA TILLSAMMANS?

- Se över möjligheten till samfinansiering mellan privat och offentligt kapital.
- Förändra synen på innovation och vrida fokus mot social innovation. Till exempel borde Innovationsrådet kunna jobba mer med sociala frågor.

Frågan om att följa upp diskussionen på det här temat under nästa år diskuterades och flera menade att det skulle vara önskvärt.

Dialog 4:

Civilsamhällets nya former

Temat för den fjärde dialogen var civilsamhällets nya former. Civilsamhället håller på att kompletteras med nya former. För att civilsamhället och dess olika organisationer ska förbli aktuella och kunna fortsätta att utvecklas måste de aktivt förhålla sig till olika förändringar såsom 1) samhällets föränderliga behov 2) vad människor brinner för idag och 3) hur människor vill engagera sig. Det ligger tydligt i statens intresse att säkerställa att det organiserade civilsamhället som är föremål för statligt stöd till exempel är öppet och demokratiskt uppbyggt.

Vid denna dialog delades frågeställningarna kring civilsamhällets nya former in i två block: det nya engagemanget och den statliga finansieringen av det civila samhället.

Anders Lindell, politisk sakkunnig hos kultur- och demokratiminister Amanda Lind, inledde dialogen. Lindell talade om demokrativillkorsutredningen och vilka steg som tas efter att utredningen lagt sina förslag och att målet är att säkerställa en enhetlighet i demokrativillkoren kring bidragen.

Marie Ericsson, departementssekreterare vid Kulturdepartementet, informerade om fakta kring statsbidragen till civilsamhället. Diskussionen som följde utgick från ett fiktivt fall från planeringsgruppen kopplat till dagens frågeställningar. Fallet utgick från en organisation som behövde hantera utmaningar för att expandera verksamheten, och deltagarna skulle tillsammans diskutera fram möjliga lösningar utifrån ett antal givna alternativ.

Fortsättningsvis följde en diskussion kring dagens frågeställningar, vilka löd:

- **Fråga 1.** Hur kan staten anpassa sig, utveckla sina organisationer och regelverk för att understödja de nya former av engagemang som växer fram i civilsamhället, som kanske inte är organiserade enligt traditionella former, för att civilsamhället ska kunna fortsätta vara en stark röstbärare?
- **Fråga 2.** Kan det nuvarande systemet klara av finansiering till organisationer som inte är traditionellt organiserade? Vill det nuvarande civila samhället (de etablerade) ha den konkurrensen?

FORUMETS DISKUSSIONER SAMMANFATTAS NEDAN:

- Det var längesedan det togs ett helhetsgrepp kring det system som finns för statligt stöd till ideella organisationer.
 - Det är inte rimligt att se på föreningar som statiska. Det bör tillåtas rörelse inom organisationerna för att gynna innovation.
 - Innebörden av civilsamhället som demokratiskola bör breddas till att inte endast handla om medlemskap utan också se till verksamhetens demokratiska värden.
 - Det nuvarande systemet är rustat för att klara av nya former av organisering.
 - När nya organisationer och nya initiativ startar inom ett redan befintligt område kan oönskad konkurrens uppstå. Detta på grund av att finansieringen inte ökar i relation till antal organisationer och att fokus flyttar från organisationens syfte till möjlig finansiering.
 - Det behövs en översikt över nya engagemangsformer på lokal och nationell nivå. Finns det likheter på respektive nivå och är det ett alternativ att exempelvis införa lokala initiativ på nationell nivå?
 - Behovet av att införa en ny associationsform och vad det då skulle innebära skulle kunna undersökas. Där är frågan om medlemskapet relevant eftersom det är nära kopplat till den demokratiska uppbyggnaden av organisationen.
 - Det vore intressant att se över möjligheten för ett icke-traditionellt organiserat nätverk, så som en hashtag, att delta i ett forum som exempelvis PGF.
 - Det är två olika saker att stärka röstbärrollen eller stärka civilsamhället i stort. #metoo är en stor rörelse som varit en stark röstbärare och det kan likväl finnas behov av finansiering och stöd för snabba initiativ och korta perspektiv.
 - Genom digitalisering är inte geografi en lika viktig faktor för organisering. Där behöver regelverken anpassa sig för att följa med i utvecklingen.
-

Utvärderingar av forumet

Representanterna i forumet har fått möjlighet att utvärdera sina upplevelser i samband med varje möte. Dels har samtal förts under mötet, dels har en enkät skickats ut efter samtliga möten. Det har också sänts en helårsutvärdering men dessvärre har svarsfrekvensen varit för låg för att presentera resultatet från just denna. Frågorna har kretsat kring forumets arbetsformer, frågeställningar, planeringsgrupperna samt presidiets bidrag till mötet samt praktiska detaljer.

- Genom enkäten visade det sig att över 90 procent av de svarande vid samtliga möten ansåg att mötet helt eller i stort svarat mot syftet med forumet.
 - 100 procent av de svarande menade att de teman som diskuterats varit helt eller i stort sett relevant för forumet, förutom vid ett tillfälle då cirka sex procent ansåg att temat endast delvis varit relevant.
 - Vid två av de fyra dialogmötena ansåg 100 procent av de svarande att arbetsformerna helt eller i stort varit lämpliga för forumet.
 - Samtliga svarande ansåg att de kommit till tals under mötet i den utsträckning de önskade, förutom vid ett tillfälle då cirka sju procent delvis höll med om att de kommit till tals i den utsträckning de önskat.
 - Vid samtliga tillfällen ansåg minst 80 procent av de svarande att den tillsatta planeringsgruppen hade förberett underlaget på ett tillfredsställande sätt.
-

Arbetsformer för forumet 2019

PARTERNA

De deltagande organisationerna samt regeringens representanter i presidiet utses årligen. Parterna kommer överens om forumets arbetsformer som tecknas ned i en arbetsordning.

MÖTESFORMER

Partsgemensamt forum träffas löpande under året. På det första mötet planeras årets arbete, bland annat genom att anta en arbetsordning och välja teman och ordförande. På det sista mötet summeras årets process. Vid de övriga mötena diskuteras temana. Vid varje möte förs minnesanteckningar. Anteckningarna behandlas och godkänns av forumet efter varje möte. Det är också minnesanteckningarna som ligger till grund för denna skrift. Under 2019 har forumet träffats fem gånger.

PRESIDIUM

Ordförande och viceordförande samt tjänsteperson från NOD utgör presidiet som har i uppgift att förbereda dagordning och andra frågor som rör det partsgemensamma forumets utformning och genomförande som det får i uppdrag att bereda. Presidiet svarar för helheten, att processen ska leda till syftet för PGF samt att koppla dialogen till uppföljningar av politiken. Presidiet godkänner också minnesanteckningarna innan de går ut till ledamöterna i forumet. Presidiet fattar beslut om sina egna arbetsformer och organisation av arbetet.

Det partsgemensamma forumet kan besluta att adjungera andra personer till presidiet och delegera uppgifter till andra planeringsgrupper inom det partsgemensamma forumet.

ARBETSSÄTT

Parterna har ett gemensamt ansvar för att bidra till dialogen. Varje dialogmöte förbereds av en planeringsgrupp, i samråd med presidiet. Grupperna består

av deltagare från båda parter och tillsammans beskriver de temat, förbereder frågeställningar och tar fram ett förberedelseunderlag med läshänvisningar. Underlagen består bland annat av forskningsresultat, policydokument och fallstudier. Grupperna väljer också metod för dialogen. Metoderna, som ska underlätta allas delaktighet i samtalet, har under 2019 varierat utifrån frågeställningarnas karaktär.

Parterna ansvarar även för att förbereda och samordna sig samt för att förankra frågorna i sina organisationer. För civilsamhället sker det genom bland annat förmöten, som är öppna för alla organisationer i det civila samhället. I Regeringskansliet finns en interdepartemental arbetsgrupp för frågor om det civila samhället. Denna så kallade IDA-grupp möts fyra gånger per år och samlar representanter från flera departement och enheter som har med civilsamhällesfrågor att göra. IDA-gruppen är även referensgrupp för generella frågor om det civila samhället och har en viktig roll i den uppföljning som årligen sker av politiken och som redovisas för riksdagen. En regelbunden koppling finns mellan IDA-gruppen och PGF. IDA-gruppen inbjuds att delta i PGF samt tar del av forumets minnesanteckningar och årsskrift.

KANSLI

Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället (NOD) har till uppgift att administrera PGF. NOD svarar därmed för

- De praktiska arrangemangen av mötena, samt att skicka kallelser, utvärderingar och minnesanteckningar, i samråd med presidiet.
- Att administrera arbetet i presidiet och erbjuda stöd till de planeringsgrupper som bildas.
- Att samordna arbetet mellan presidiet och planeringsgrupperna.
- Att sprida generell information om PGF och vara produktansvarig för den årliga skrift som forumet beslutar att ta fram.

URVAL AV DET CIVILA SAMHÄLLETS ORGANISATIONER

Civilsamhällets organisationer nominerar sig själva till forumet. Nominerings- och urvalsprocessen sker årligen. En urvalskommitté gör urvalsarbetet och tillämpar då de partsöverenskomna principerna för urvalet och fattar beslut om vilka organisationer som ska representera civila samhället under nästa års forum.

Principerna för urval av organisationer som har ingått i forumet 2019 har varit att:

- Det ska vara en bred och mångfaldig representation från hela det civila samhället, bortsett från politiska partier och ordenssällskap.
 - Deltagandet ska bygga på ett intresse och engagemang från organisationerna att medverka.
 - Representanterna ska ha kapacitet och kompetens att delta i en dialog på central nivå om generella frågor och kunna avsätta den tid som krävs för medverkan och förberedelser.
 - Organisationer som ingår i paraplyer eller liknande representeras i första hand av paraplyet, om detta också ingår i forumet.
 - En sammansättning över tid som ger både kontinuitet och förnyelse ska eftersträvas.
-

Parterna i forumet

DET CIVILA SAMHÄLLET'S ORGANISATIONER

År 2019 har 17 organisationer ingått i forumet:

- Afrosvenskarnas riksförbund
- Civos
- Coompanion
- Forum – idéburna organisationer med social inriktning
- Funktionsrätt Sverige
- Giva Sverige
- Hela Sverige ska leva
- IKFF Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet
- Internationella kvinnoförbundet
- Kompis Sverige
- LSU – Sveriges ungdomsorganisationer
- Röda Korsets Ungdomsförbund
- Svenska E-sportförbundet
- Sveriges föreningar
- Unga Klara
- X-CONS

REPRESENTANTER FRÅN REGERINGEN

Regeringen har i huvudsak representerats av tjänstemän från Kulturdepartementet men också från Utbildningsdepartementet, Justitiedepartementet, Socialdepartementet samt Näringsdepartementet.

Tidigare teman

Nedan redovisas tidigare teman som har behandlats i PGF mellan 2012–2018. Samtliga skrifter finns att hämta på www.nodsverige.se.

2018

- Civilsamhället och arbetet för jämställdhet
- Civilsamhället och insatser för ökad jämlikhet
- Civilsamhället och värdegrunden – demokratibegreppet, fördjupning
- Civilsamhällets särart och konkurrens- och konsumenträtten

2017

- Civilsamhället och tilliten till demokratin
- Civilsamhället och samhällsplaneringen, fördjupning
- Civilsamhället och representativiteten
- Civilsamhället och värdegrunden – demokratibegreppet

2016

- Civilsamhället och integrationen
- Civila samhällets organisationer som arbetsgivare
- Civilsamhället i samhällsplaneringen
- Civilsamhället och det offentliga förvarningssystem

2015

- När det offentliga konkurrerar ut civilsamhället
- Olika förutsättningar för olika typer av organisationer
- Gemensamma verktyg i mötet med olika samhällsutmaningar i Sverige och globalt
- Civilsamhället som demokratibärare i samhället

2014

- Mångfald, inkludering och delaktighet inom civilsamhällets organisationer
- Röstbärarrollen och demokratiskt inflytande i parallella processer
- Långsiktiga och alternativa finansieringsmöjligheter för civilsamhället

- Bilden av den ideella sektorn och dess särart samt motiv till särbehandling i förhållande till företag

2013

- Demokrati, nya former av engagemang och civilsamhällets roll som röstbärare
- Civila samhällets särart och kvalitet, idéburet företagande samt administrativa krav
- Former för dialog och samråd samt jämbördighet
- Civilsamhällets kunskap och samverkan med den offentliga sektorn

2012

- Civila samhällets möjligheter att utföra välfärdstjänster
 - Organisationens oberoende och självständighet
 - Civila samhällets ekonomi: offentlig finansiering, skatter och avdrag samt arbetsgivarfrågor
 - Civila samhällets betydelse för delaktighet och mångfald i samhällslivet
 - Behovet av ökad kunskap om det civila samhällets villkor och dess betydelse för samhället
 - Politiken för det civila samhället – hur ska den genomföras och följas upp?
-

N·O·D

NATIONELLT ORGAN FÖR DIALOG OCH SAMRÅD MELLAN
REGERINGEN OCH DET CIVILA SAMHÄLLET